

- N. B. 1. The question paper consists of three Sections.
2. Section I consists of forty (40) multiple choice objective type of questions (All are Compulsory).
3. In Section II, attempt any three (03) questions out of five (05).
4. In Section III, attempt any two (02) questions out of four (04).
5. Figures to the right indicate marks allotted.

SECTION I

(40 x 1 = 40 marks)

For each of the statements below, choose the most appropriate alternative from (a) to (d) and rewrite the statement

1. Inclusive growth objective was introduced for the first time in which plan?
 - (a) 9th five year plan
 - (b) 10th five year plan
 - (c) 11th five year plan
 - (d) 12th five year plan
2. Jan-Dhan Yojana concerns
 - (a) Credit
 - (b) Tax payment
 - (c) Bank deposits
 - (d) Insurance premium
3. Devaluation, will improve the balance of payment deficit, if sum of elasticity of exports and imports of the devaluing country is
 - (a) Greater than unity
 - (b) Less than one
 - (c) Equal to zero
 - (d) Negative
4. Giffen paradox occurs when income effect is
 - (a) Greater than the substitution effect
 - (b) Equal to the substitution effect
 - (c) Less than the substitution effect
 - (d) Negative and is greater than the substitution effect
5. According to Heckscher – Ohlin theorem, a nation will export a commodity which is
 - (a) Intensive in its relatively abundant factor
 - (b) Intensive in its relatively cheap factor
 - (c) All of the above
 - (d) None of the above

TURN OVER

6. When nominal GDP is Rs.11000 crores and real GDP is Rs.10000 crores. GDP deflator is
 - (a) 9.09
 - (b) 90.91
 - (c) 1.11
 - (d) 110

7. Which of the following states has the largest share in total food grain production in India
 - (a) Punjab
 - (b) Uttar Pradesh
 - (c) Haryana
 - (d) Madhya Pradesh

8. In the famous equation $M = P K Y$, K stands for
 - (a) Fraction of real output held for transaction
 - (b) Fraction of money supply held by people
 - (c) Fraction of money value of output (transactions) held by public
 - (d) None of the above

9. If linear consumption function passes through the origin it means
 - (a) $APC > MPC$
 - (b) $APC < MPC$
 - (c) $APC = MPC$
 - (d) $APC = MPC = 0$

10. In the theory of investment decisions, the most appropriate rate of return is the one which makes the
 - (a) Net present value the maximum
 - (b) Gross present value the maximum
 - (c) Net present value zero
 - (d) Gross present value zero

11. The concept of X-efficiency was formulated by
 - (a) H Singer
 - (b) H Leibenstein
 - (c) R Rodan
 - (d) C Kindleberger

12. Who suggested to Government of India to introduce expenditure tax?
 - (a) N Kalder
 - (b) JR Hicks
 - (c) Ursula Hicks
 - (d) B Hanson

TURN OVER

13. Which tax is solely imposed by the Government of India
- (a) Sales tax
 - (b) Excise tax
 - (c) Custom duty
 - (d) Octroi duty
14. In 2014 Nobel prize in Economics was awarded to
- (a) Lars Peter Hansen
 - (b) Jean Triole
 - (c) Alwin E Roth
 - (d) Paul Krugman
15. When a consumer is in equilibrium, MRS_{xy} is 2.5, If the price of commodity Y is 16, then what will be the price of commodity X?
- (a) 40
 - (b) 6.4
 - (c) 23.2
 - (d) 24
16. Which of the conditions support long run equilibrium in monopolistic competition?
- (a) $MR = MC, AR = AC$
 - (b) $P = MC, AR = AC$
 - (c) $MR = MC = AR = AC$
 - (d) $AR = MC = AC$
17. Accelerator is most closely related to
- (a) Interest rate
 - (b) Inventories
 - (c) Idle capacity
 - (d) Induced investment
18. The crowding out effect is zero when
- (a) There is liquidity trap or investment is perfectly interest inelastic
 - (b) Money demand is perfectly interest elastic or investment is perfectly interest elastic
 - (c) IS curve is falling and LM curve is rising
 - (d) None of the above
19. High growth of which industry provides positive signal for industrial growth in future
- (a) Capital goods industry
 - (b) Basic goods industry
 - (c) Durable consumer goods industry
 - (d) Intermediate goods industry

TURN OVER

20. Identify the method not being used for unemployment estimation by the NSSO in India
- (a) Current monthly status
 - (b) Current daily status
 - (c) Current weekly status
 - (d) Usual principal and subsidiary status
21. Given arithmetic mean = 45, mode = 48, median = ?
- (a) 49
 - (b) 46
 - (c) 48
 - (d) 45
22. According to Game theory, if increased advertising, raises costs more than revenues and the profits of both firms decline, we have a
- (a) Positive sum game
 - (b) Non zero sum game
 - (c) Zero sum game
 - (d) Negative sum game
23. 'Bandwagon effect' is found in
- (a) Relative income hypothesis
 - (b) Permanent income hypothesis
 - (c) Life cycle hypothesis
 - (d) Absolute income hypothesis
24. A tax imposed upon monopoly profits
- (a) Can be shifted forward
 - (b) Can be shifted backward
 - (c) Can be shifted both backward and forward
 - (d) Can not be shifted
25. As per MSME Development Act 2006, medium enterprises are defined as those with investments
- (a) < 25 lakhs
 - (b) 25 lakhs to 5 crores
 - (c) 5 crores to 10 crores
 - (d) > 10 crores
26. Average industrial growth rate during the 10th plan period was
- (a) 5.3%
 - (b) 8.8 %
 - (c) 10.2%
 - (d) 15.3%

TURN OVER

27. The cost incurred by the firm in hiring labour is called as
- (a) Explicit cost
 - (b) Implicit cost
 - (c) Marginal cost
 - (d) Total cost
28. The locus of Pareto optimality in production and consumption is given by
- (a) Social welfare function
 - (b) Utility possibility curve
 - (c) The transformation curve
 - (d) The grand utility possibility curve
29. The premise, that benefit of economic growth will reach all sections of the population is called
- (a) Trickle up effect
 - (b) Trickle down effect
 - (c) Takeoff effect
 - (d) Null and void effect
30. If the economy is operating at potential GDP, an increase in money supply will lead to
- (a) Stagflation
 - (b) Structural inflation
 - (c) Demand side inflation
 - (d) Supply side inflation
31. Which of the following constitutes the intermediate layer in the three tier co-operative credit structure?
- (a) State co operative banks
 - (b) Central co operative banks
 - (c) Primary agricultural credit societies
 - (d) NABARD
32. The probability of getting a King in a draw from a pack of cards is
- (a) $1/4$
 - (b) $1/13$
 - (c) $4/13$
 - (d) $1/52$
33. If two regression lines are perpendicular to each other, then
- (a) $r = 0$
 - (b) $r = -1$
 - (c) $r = +1$
 - (d) $r > 1$

TURN OVER

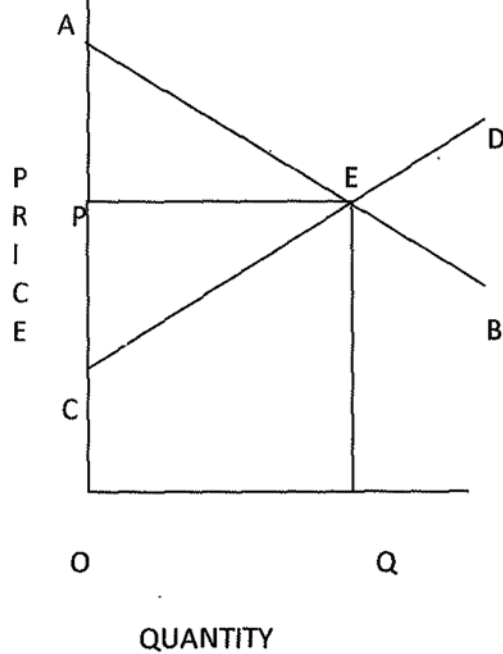
34. ICOR is

- (a) Increment in capital / increment in output
- (b) Increment in output / increment in capital
- (c) Increment in income / increment in consumption
- (d) Increment in saving / increment in consumption

35. A consumer spends Rs.240 when the price of commodity is Rs.15 and Rs.300 when the price rises to Rs.20. Then the elasticity of demand is

- (a) $2/3$
- (b) 1
- (c) $3/20$
- (d) $1/30$

36.

In the above diagram, the consumer surplus is represented by area of

- (a) ΔPCE
- (b) ΔAPE
- (c) ΔACE
- (d) Rectangle OPEQ

37. Three coins are tossed simultaneously. What is the probability that they will fall two heads and one tail?

- (a) $1/2$
- (b) $1/4$
- (c) $3/4$
- (d) $3/8$

TURN OVER

38. Fiscal deficit less interest payment is called
- (a) Net fiscal deficit
 - (b) Monetised deficit
 - (c) Primary deficit
 - (d) Budgetary deficit
39. The current cash reserve ratio (CRR) is
- (a) 5%
 - (b) 6%
 - (c) 6.75%
 - (d) 4%
40. "An enquiry into the nature and causes of wealth of nations," is a book by
- (a) Marshall
 - (b) J M Keynes
 - (c) Adam Smith
 - (d) A K Sen

Q II Attempt any Three questions out of Five

(3 x 10 = 30 marks)

- 1 Explain the production possibility frontier and the shifting of PPC.
2. What are the various sources of market failure?
3. Explain the theory of attributes (characteristic theory of consumer behavior).
4. Explain income effect.
5. Discuss the various properties of isoquants.

Q III Attempt any Two questions out of Three.

(2 x 15 = 30 marks)

1. Explain collusive and non collusive oligopoly.
2. Analyse the strategic decisions using game theory .
3. Discuss the nature and scope of business Economics.
4. What is research? Explain the process of research in detail.

TURN OVER

8
(मराठी रूपांतर)

वेळ: ३ तास

एकूण गुण: १००

- सूचना:
- १) या प्रश्नप्रत्रिकेत तीन विभाग आहेत.
 - २) विभाग १ मध्ये बहुपर्यायी स्वरूपाचे ४० प्रश्न असून ते सर्व अनिवार्य आहेत.
 - ३) विभाग २ मधून ५ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 - ४) विभाग ३ मधून ४ पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
 - ५) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग १

(40 x 1 = 40)

प्र. १ अ) खालील प्रत्येक विधानासाठी बहुपर्याय अ ते ड मधील योग्य पर्याय निवडून विधान पुन्हा लिहा.

१. 'सर्व समावेशक वृद्धि' हे उद्दिष्ट प्रथम कोणत्या योजनेत सुरू झाले?

अ) नववी योजना	ब) दहावी योजना
क) अकरावी योजना	ड) बारावी योजना

२. जनधन योजना _____ शी संबंधित आहे.

अ) पत/कर्ज	ब) करदेयक
क) बँकठेवी	ड) विमाहप्त

३. अवमूल्यनामुळे व्यवहार दोषातील तूट भरून निघेल जर अवमूल्यन करणाऱ्या देशाच्या आयात निर्यातीच्या

लवचिकतेची बेरीज _____ असेल.

अ) एकाहून अधिक	ब) एकापेक्षा कमी
क) शून्याइतकी	ड) ऋण

४. जर उत्पन्न परिणाम _____ असेल तर गिफेन विरोधाभास दिसून येतो.

अ) पर्यायता परिणामापेक्षा जास्त	ब) पर्यायता परिणामाइतका
क) पर्यायता परिणामापेक्षा कमी	ड) ऋण आणि पर्यायता परिणामापेक्षा जास्त

५. हेक्श्चलर ओहलिन सिद्धान्तानुसार एखादा देश त्या वस्तुची निर्यात करेल जिची _____

- अ) सापेक्ष मुबलक घटकाबाबत सखोलता/सघनता आहे
- ब) सापेक्ष स्वस्त घटकाबाबत सखोलता/ सघनता आहे
- क) वरील सर्व
- ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

TURN OVER

६. जेव्हा पैशातील GDP कोटी ₹ ११०००/- आणि वास्तव GDP १०,००० कोटी ₹ असते, तेव्हा GDP चा चलनक्षयांक (deflator) _____ असतो.
- अ) ९.०९
ब) ९०.९१
क) १.११
ड) ११०
७. खालीलपैकी भारतातील कोणत्या राज्याचा अन्नधान्य उत्पादनात सर्वात जास्त वाटा आहे?
- अ) पंजाब
ब) उत्तर प्रदेश
क) हरयाणा
ड) मध्य प्रदेश
८. $M = PKY$ या प्रसिद्ध समीकरणात K म्हणजे
- अ) व्यवहारासाठी राखून ठेवलेला वास्तव उत्पादाचा अंश
ब) लोकांनी बाळगलेल्या पैशाच्या साठ्याचा अंश
क) लोकांनी बाळगलेल्या उत्पाद (व्यवहार) मूल्याचा अंश
ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही.
९. जर रेषीय उपभोग फलन आरंभ स्थानातून जात असेल तर याचा अर्थ _____
- अ) स. उपभोग क्षमता > सी. उपभोग क्षमता ($APC > MPC$)
ब) स. उपभोग क्ष < सी. उपभोग क्षमता ($APC < MPC$)
क) स. उपभोग क्ष = सी. उपभोग क्षमता ($APC = MPC$)
ड) स. उपभोग क्ष = सी. उपभोग क्षमता-शून्य ($APC = MPC = 0$)
१०. गुंतवणूक निर्णय सिद्धान्तात परताव्याचा दर तोच योग्य (बिनचूक) असतो जो _____
- अ) निव्वळ वर्तमान मूल्य जास्तीत जास्त करतो.
ब) ढोबळ वर्तमान मूल्य जास्तीत जास्त करतो.
क) निव्वळ वर्तमान मूल्य शून्य ठरवितो.
ड) ढोबळ वर्तमान मूल्य शून्य ठरवितो.
११. 'X कार्यक्षमता' ही संकल्पना _____ ने निर्मिली.
- अ) एच. सिंगर
ब) एच. इयबेनिस्टन
क) आर रोडान
ड) सी. किंडलबर्जर
१२. 'खर्च कर लावावा' असे भारत सरकारला कोणी सुचविले?
- अ) एन. काल्डोर
ब) जे. आर. हिव्स
क) उर्शाला हिव्स
ड) बी हॅनसन

TURN OVER

१३. कोणता कर संपूर्णतः भारत सरकारने लादलेला आहे?

- अ) विक्री कर
ब) अबकारी कर
क) सीमाशुल्क
ड) जकात कर

१४. सन २०१४ चे अर्थशास्त्रातील नोबेल _____ ना दिले गेले.

- अ) लार्स पीटर हॅनसन
ब) जीन ट्रियोल
क) आल्विन रॉथ
ड) पॉल क्रुगमन

१५. जेव्हा ग्राहक समतोलात असतो तेव्हा $MRS_{XY} = 2.5$ जर Y वस्तूची किंमत १६ आहे तर X वस्तूची किंमत?

- अ) ४०
ब) ६.४
क) २३.२
ड) २४

१६. मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील दीर्घकालीन संतुलनाची अट कोणती?

- अ) $MR = MC, AR = AC$ (सीप्रा = सीख, सप्रा = सख)
ब) $P = MC, AR = AC$ (किंमत = सीख, सप्रा = सख)
क) $MR = MC = AR = AC$ (सीप्रा = सीख = सप्रा = सख)
ड) $AR = MC = AC$ (सप्रा = सीख = सख)

१७. 'प्रवेग' ही संकल्पना _____ च्या शी निगडीत आहे.

- अ) व्याजदर
ब) मालमत्ता साठा
क) निष्क्रिय क्षमता
ड) प्रेरक गुंतवणूक

१८. प्रभावी परिणाम (Crowding out effect) शून्य असतो जेव्हा _____

- अ) तेथे रोखतेचा सापळा असतो किंवा गुंतवणूक ही व्याजदराशी पूर्णपणे लवचिक असते.
ब) पैशाची मागणी पूर्णपणे व्याजदराशी लवचिक असते किंवा गुंतवणूक व्याजदराशी पूर्णपणे लवचिक असते.
क) IS वक्र खाली उतरणारा तर LM वर चढणारा असतो.
ड) वरीलपैकी नाही.

१९. कोणत्या उद्योगाच्या उच्च वृद्धी दराने भविष्यकालीन उत्तम औद्योगिक वृद्धीचा संकेत मिळतो?

- अ) भांडवली वस्तू उद्योग
ब) मुलभूत वस्तू उद्योग
क) टिकाऊ ग्राहक वस्तू उद्योग
ड) मध्यम-अर्धसिद्ध वस्तू उद्योग

TURN OVER

२०. NSSO ने भारतात बेरोजगारीचा अंदाज वर्तविण्यासाठी उपयोगात न आणलेली पद्धत शोधा.

- अ) चालू मासिक स्थितीवर आधारीत
- ब) चालू दिनवार स्थितीवर आधारीत
- क) चालू आठवडा स्थितीवर आधारीत
- ड) सर्वसाधारण प्रमुख व उप स्थितीवर आधारीत.

२१. अंकगणितीय सरासरी = ४५, बहुलक = ४८ तर मध्यक = ?

- अ) ४९
- ब) ४६
- क) ४८
- ड) ४५

२२. व्यूह/खेळ सिद्धान्तानुसार, जर जाहिरातीवरील वाढीव खर्च प्राप्तीपेक्षा खर्चात वाढ करतो आणि दोनही

उद्योगसंख्याच्या नफ्यात घट घडवितो, तेव्हा _____ असतो.

- अ) होकारात्मक व्यूह/खेळ
- ब) शून्य रहित व्यूह/खेळ
- क) शून्यात्मक व्यूह/खेळ
- ड) नकारात्मक व्यूह/खेळ

२३. 'बँडवॅगन परिणामत' दिसून येतो.

- अ) सापेक्ष उत्पन्न गृहितक
- ब) कायम उत्पन्न गृहितक
- क) जीवनचक्र गृहितक
- ड) निरपेक्ष उत्पन्न गृहितक

२४. मक्तेदाराच्या नफ्यावर लादलेला कर _____

- अ) पुरस्सरण होऊ शकतो (forward shifting)
- ब) पश्चांतरण होऊ शकतो (backward shifting)
- क) पुरस्सरित तसेच पश्चांतरित दोन्ही होऊ शकतो.
- ड) पुढे-मागे ढकलता येत नाही.

२५. MSME विकास कायदा २००६ नुसार मध्यम उद्योगांची व्याख्या अशी केली आहे की ज्यातील

गुंतवणूक _____ असते.

- अ) २५ लाखाहून कमी
- ब) २५ लाख ते ५ कोटी
- क) ५ कोटी ते १० कोटी
- ड) १० कोटीहून अधिक

२६. दहाव्या योजनेच्या काळात औद्योगिक वृद्धीचा सरासरी दर _____ होता.

- अ) ५.३%
- ब) ८.८%
- क) १०.२%
- ड) १५.३%

TURN OVER

२७. श्रम भाड्याने घेण्यासाठी उद्योग संस्थेने केलेल्या खर्चास _____ संबोधतात.
- अ) सुव्यक्त खर्च
ब) अव्यक्त खर्च
क) सीमान्त खर्च
ड) एकूण खर्च
२८. उत्पादन आणि उपभोगातील पॅरोटोच्या पर्याप्ततेचा निबद्ध बिंदू सट (locus) _____ ने दिला जातो.
- अ) सामाजिक कल्याण फलन
ब) उपयोगिता शक्यता वक्र
क) स्थित्यंतर वक्र
ड) महा-उपयोगिता शक्यता वक्र
(Grand utility possibility curve)
२९. आर्थिक वृद्धीचे फायदे लोकसंख्येच्या सर्व थरात पोहोचतील असे मानणे यालाच _____ म्हणतात.
- अ) वरचढ परिणाम (Trickle up)
ब) झिरपा परिणाम
क) उड्डाण परिणाम
ड) रद्दबादल परिणाम
३०. जर अर्थव्यवस्था संभाव्य GDP ला कार्यरत असेल तर पैशाच्या पुरवठ्यातील वाढीमुळे _____ होईल.
- अ) मंदीयुक्त भावफुगवढा
ब) रचनात्मक भाववाढ
क) मागणीच्या बाजूची भाववाढ
ड) पुरवठ्याच्या बाजूने भाववाढ
३१. पुढीलपैकी सहकारी पतसंस्थांच्या त्रिस्तरीय रचनेतील मध्यम स्तर कोणता?
- अ) राज्य सहाकारी बँका
ब) मध्यवर्ती सहकारी बँका
क) प्राथमिक सहकारी पतसंस्था
ड) नाबार्ड
३२. पत्यांच्या कॅटमधील एका पत्ता काढला असता तो 'राजा' असणाची शक्यता _____
- अ) $1/8$
ब) $1/13$
क) $8/13$
ड) $1/12$
३३. जर दोन समायश्रण रेषा परस्परांना लंब असतील तर _____
- अ) $r = 0$
ब) $r = -0$
क) $r = +1$
ड) $r > 1$

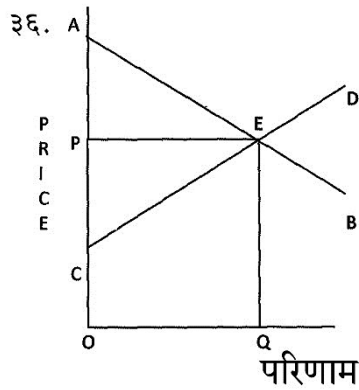
३४. ICOR म्हणजे _____

- अ) भांडवलातील वाढ/उत्पादनातील वाढ (बदल)
- ब) उत्पादनातील वाढ/भांडवलातील वाढ
- क) उत्पन्नातील वाढ/उपभोगातील वाढ
- ड) बचतीतील वाढ/उपभोगातील वाढ

३५. जेव्हा वस्तुची किंमत १५ असते तेव्हा ग्राहक २४० ₹ खर्च करतो आणि जेव्हा २० ₹ असते तेव्हा

३०० ₹ खर्च करतो तर मागणीची लवचिकता _____ आहे.

- अ) २/३
- ब) १
- क) ३/२०
- ड) १/३०

वरील आकृतीत ग्राहकाचे संतोषाधिक्य _____ क्षेत्रफळाने दाखविले आहे.

- अ) ΔPCE
- ब) ΔAPE
- क) ΔACE
- ड) आयात OPEQ

३७. तीन नाणी एकच वेळी फेकली असता त्यातील दोन छापा आणि एक काटा असण्याची शक्यता

- अ) १/२
- ब) १/४
- क) ३/४
- ड) ३/८

३८. राजकोषीय तूट वजा व्याजदेयके म्हणजे _____

- अ) निव्वळ राजकोषीय तूट
- ब) (Monetised) मौद्रिक तूट
- क) प्राथमिक तूट
- ड) अंदाजपत्रकीय तूट

TURN OVER

३९. सध्या प्रचलित CRR _____ आहे.

अ) ५%

ब) ६%

क) ६.७५%

ड) ४%

४०. "An enquiry into the nature and causes of wealth of nations." हे पुस्तक _____ यांचे आहे.

अ) मार्शल

ब) जे.एम्.केन्स

क) अँडम स्मिथ

ड) ए.के.सेन

विभाग - २

(3 x 10 = 30)

पाचपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

- १) उत्पादन शक्यता वक्राचे स्पष्टीकरण देऊन त्यांचे स्थानांतरण सुस्पष्ट करा.
- २) बाजार अपयशी ठरण्याचे (कोसळण्याचे) विविध स्रोत कोणते?
- ३) उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीचे विविध सिद्धान्त/गुणविशेष कोणते?
- ४) उत्पन्न परिणाम स्पष्ट करा.
- ५) समउत्पाद वक्राच्या गुणवैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

विभाग - ३

(2 x 15 = 30)

कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) अल्पाधिकारातील संगनमत आणि असंगनमत (Collusive and non collusive) स्पष्ट करा.
- २) खेळ (व्यूह) सिद्धान्ताच्या सहाय्याने व्यूहात्मक निर्णय कसे घेतले जातात याचे विश्लेषण करा.
- ३) व्यापारी अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ४) संशोधन म्हणजे काय? संशोधन प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.